

SAKSFRAMLEGG

Til:
Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Møtedato:
26.10.2023

Sak:

Orienteringssak - Eksamensavvikling vår 2023

Innstilling til vedtak:

Studieutvalget tar orienteringen om eksamensavviklingen våren 2023 til etterretning.

Bakgrunn:

Denne orienteringen er strukturert etter de faste punktene som hvert semester gjennomgås på møte mellom prodekan for utdanning, eksamensadministrasjonen og avdelingslederne på 1. - 5. avdeling, LL.M. og NOMPEL.

Studieåret 2022-2023 er det første studieåret siden 2018-2019 hvor samtlige eksamener ble avholdt i sine opprinnelige eksamensformer og varighet. Som følge av situasjonen med Covid-19, ble de fleste eksamener ved fakultet avviklet med endret eksamensform og/eller varighet i perioden fra og med våren 2020 til og med våren 2022. Dette tas i betraktning i evalueringen, både ved hvordan fakultetet vurderer årets eksamensavvikling og hvordan den sammenliknes med avviklingen av de siste årenes eksamensgjennomføringer.

For nærmere beskrivelse av tidligere eksamensavviklinger og endrede eksamensformer og/eller eksamensvarighet som følge av Covid-19, vises det til evalueringsrapporten for eksamen våren 2022 ([SU 50/22](#), arkivref. 2022/10236).

Erfaringer fra oppgavemøter

I henhold til § 2 i [Eksamensreglementet for 1.-4. avdeling](#) (fellesdelen) i mastergraden i rettsvitenskap (eksamensreglementet) skal eksamensoppgavene fastsettes av et oppgaveutvalg for hver avdeling. Medlemmene i slike utvalg skulle tidligere være avdelingsleder (som også fungerer som leder for oppgaveutvalget), en intern nestleder, en ekstern sensor og to studentrepresentanter. Fakultetsstyret vedtok 09.06.2023 at ordningen med studentrepresentanter i oppgaveutvalg for 1.-4. avdeling på masterprogrammet i rettsvitenskap opphører og erstattes av en ordning der en lektor i midlertidig stilling deltar i utvalget ([FS 43/23](#), arkivref. 2016/5719). Vedtatte ordning gjelder fra og med studieåret 2023/2024, og skal evalueres etter tre gjennomførte studieår. Vårens eksamener

ble vedtatt med studentrepresentanter i oppgaveutvalg, før den nye ordningen for oppgaveutvalg ble vedtatt og trådte i kraft.

Oppgaveutvalgene er viktige for å vurdere oppgaveforslagenes relevans opp mot fagbeskrivelser, læringsutbyttebeskrivelser, pensum, undervisning, omfang i forhold til disponibel tid under eksamen, samt at oppgaveteksten er klar og forståelig. Det er utarbeidet et skriv hvor det presiseres hvilke forventninger som stilles til deltakerne i oppgaveutvalgenes forarbeid mv. i forkant av utvalgsmøtet. Deltakerne i oppgaveutvalgene har taushetsplikt om sin deltakelse og om arbeidet i utvalgene i henhold til eksamensreglementet § 13 og Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 13. Studentene signerer taushetspliktskjema.

Oppgavemøtene på 1.-4. avdeling ble avholdt i god tid før eksamen og oppgaver og sensorveiledninger til ordinær eksamen var stort sett på plass innen fastsatt frist. Sensorveiledningen til enkelte eksamener var imidlertid oversendt til studieadministrasjonen kort tid før sensurperioden. Dette skapte ikke problemer for årets eksamensavvikling, men for å unngå mulige uforutsette problemer ved senere eksamensavviklinger bør veiledningene være ferdigstilt og overlevert studieadministrasjonen innen fristen.

For kvaliteten til oppgaveutvalgenes arbeid fremheves det som særlig verdifullt med utvalgsmedlemmer som har erfaring med deltakelse i oppgaveutvalg fra tidligere år. Dette skaper kontinuitet og tillit mellom medlemmene. Medlemmene leser oppgaveforslagene grundig og kritisk, og dermed kalibreres nivået på eksamensoppgavene. Det er ikke alltid de faste utvalgsmedlemmene har anledning til å delta. I slike tilfeller innhenter fakultetet en annen ekstern representant med lang sensorerfaring på respektive avdeling. I år var det imidlertid utfordringer med å innhente ekstern representant for oppgaveutvalget på 4. avdeling. Studieadministrasjonen og avdelingslederne bør derfor være tidligere ute med å innhente deltakerne for fremtidige oppgaveutvalg.

I forbindelse med at det er innført høsteksamener på alle avdelinger som også må gjennomgås og vedtas, har det blitt mer arbeid for oppgaveutvalgene. Det anbefales at oppgavene til JUR-2011 på 2. avdeling og de semiobligatoriske fagene på 4. avdeling fastsettes i de ordinære oppgaveutvalgene som avholdes på vårsemesteret, slik at oppgavene er vedtatt før sommerferien og dermed med sikkerhet foreligger når eksamen skal avholdes tidlig i høstsemesteret. En praksis hvor oppgavene vedtas i de ordinære oppgaveutvalgene og ikke må behandles i et særegent oppgaveutvalg på et annet tidspunkt er også ressursbesparende.

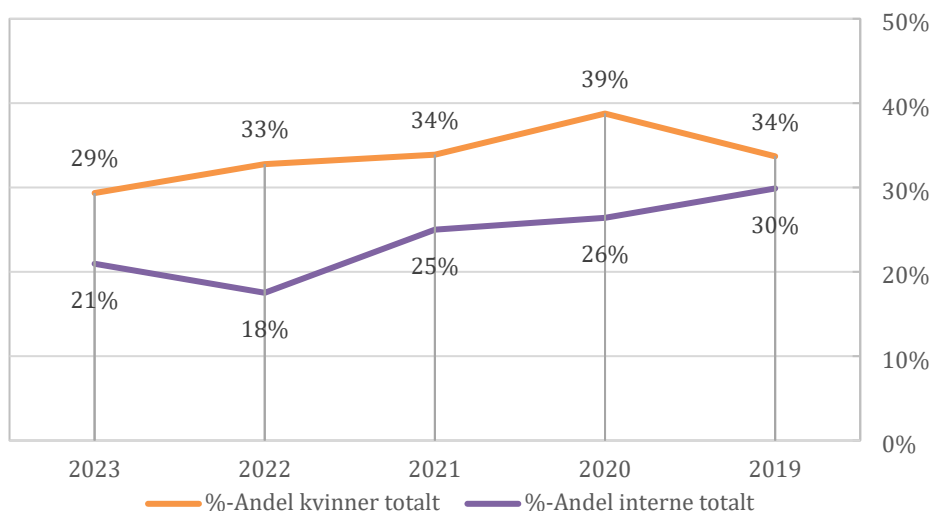
I henhold til § 8 i [Reglement for den valgfrie delen av masterstudiet i rettsvitenskap](#) (reglement for valgfri del) består oppgaveutvalget for 5. avdeling av avdelingsleder og en fast vitenskapelig ansatt. Utvalget godkjenner oppgaver til ordinær eksamen samt til utsatt prøve og kontinuasjonseksamen. Samtlige eksamensforslag sendes til oppgaveutvalget til en bestemt dato og i god tid før første eksamen avholdes. Utvalget gir enten tilbakemelding dersom noe må endres eller godkjenner oppgaveforslagene. Dersom et oppgaveforslag må endres, sendes det i retur med kommentarer til oppgaveskriver som forbedrer forslaget. Forbedret forslag sendes på nytt til oppgaveutvalget på 5. avdeling for godkjenning. I de siste årene har utvalget hatt fokus på å standardisere formatet til eksamensoppgavene og grundig kontrollere at oppgavene ikke er identiske eller lignende med tidligere gitte eksamensoppgaver. Dette har forbedret prosessen med innhenting og kvalitetssikring av eksamensoppgavene på 5. avdeling.

Prodekan for utdanning og avdelingslederne er enige om at lektorer som fremover skal delta i oppgaveutvalg, har taushetsplikt om sin deltakelse og om arbeidet i utvalgene. Lektorenes taushetsplikt om sin deltakelse er særlig viktig med tanke på deres nære studentkontakt gjennom seminarundervisning. Det er også viktig fordi at flere av lektorene er nyutdannet og kan dermed ha nære forbindelser med nåværende studenter fra studietiden.

Sammensetning av og rekruttering til sensorkorpset

Det er av stor betydning at fakultetet til enhver tid har et sensorkorps som holder høyt faglig nivå, som er stabilt, og som har god kjennskap til vårt studieopplegg og våre emner. Det er også et siktemål at korpset skal ha kjønnsmessig balanse, bestå av både interne- og eksterne, og også utgjøre en blanding av erfarne og mer uerfarne sensorer. For å oppnå dette er det viktig at sensorkorpset løpende blir oppdatert og vedlikeholdt. Det siste året er det oppnevnt flere nye sensorer til fakultetets sensorkorps, heriblant også flere nyutdannede fra fakultetet. I tillegg er fakultetet opptatt av at faglige ansatte som slutter i sine stillinger oppnevnes til sensorkorpset, slik at fakultetet har eksterne sensorer med forholdsvis oppdatert kjennskap til studiet og undervisningen som gis.

Sensorutvikling 2019-2023

Oversikten over korpssammensetningen våren 2023 for 1.- 4. avdeling viser at det var få interne sensorer (totalt 21 % av sensorene var interne), og at det gjelder særlig 3. og 4. avdeling. Eksamensadministrasjonen har i flere år forsøkt å øke andelen interne, men utfordringen er at mange takker nei eller ikke svarer. Arbeidet med å få flere interne sensorer vanskeliggjøres av at mange ansatte har overfylte undervisningsregnskap.

Det diskuteres ulike løsninger for å øke andelen interne sensorer til eksamensgjennomføringen. Et forslag er å kreve at interne som påtar seg eksterne sensoroppdrag andre steder, samtidig må påta seg minst ett sensoroppdrag for fakultetet. Avdelingslederne stiller seg positivt til dette forslaget. Et annet forslag er ved utensending av forespørsler til eksterne sensorer, å prioritere faglige ansatte ved UiO og UiB. Disse vil ikke regnes som interne sensorer, men det vil øke andelen sensorer fra academia og som har god kjennskap til sensur og undervisning fra egne læresteder. En mulig ordning i den forbindelse er å knytte tettere dialog/samarbeid med UiO og UiB om sensorkorps.

Det er videre ønskelig at eksamensadministrasjonen gjennomgår fakultetets sensorkorps. Formålet er blant annet å få oversikt over hvilke sensorer som sjelden eller aldri brukes, og om det er sensorer som fakultetet har mottatt tilbakemeldinger om at ikke har levert god sensurkvalitet.

Statistikk over oppmøte og karakterfordeling

Oppmøte og andel bestått

Oppmøte på eksamener på 1.-4. avdeling var forholdsvis høyt for studenter på respektive avdelinger. På eksamener på 1. og 2. avdeling var oppmøtet 96 % eller høyere. På 3. og 4. avdeling var oppmøtet noe lavere, men fortsatt på et nivå fakultetet er fornøyd med. Den laveste oppmøteprosenten var på eksamen i JUR-3003 på 89 %, og den høyeste var på eksamen i JUR-2502/2512 på 93 %. Dette viser at den store majoriteten av studentene på studiet avlegger eksamen som planlagt. Tallene er også i samsvar med nivå fra tidligere år.

Blant gjentakstudenter er imidlertid andelen studenter som møtte på eksamen gjennomgående lav, noe som også var forventet. Det spriker imidlertid mellom eksamenene, hvor laveste andel var kun 23 % på eksamen i JUR-3002, mens høyeste var 66 % på eksamen i JUR-1003. Videre ser det ut til at det for flere eksamener er en lavere andel gjentakstudenter sammenliknet med tidligere år. Trolig er det en følge av at skoleeksamener og muntlig eksamener ble avholdt som normalt etter flere år med omgjorte eksamensformer pga. Covid-19. I disse årene var det lavere «kostnader» for gjentakstudenter å avlegge eksamen ved at de ikke måtte møte på campus på nevnte eksamener.

Andelen studenter på den respektive avdelingen som besto eksamen var også forholdsvis høyt. Det er kun JUR-2503/2513 og JUR-3003 som skiller seg ut med andelen bestått på henholdsvis 94 % og 90 %, noe som fortsatt er en høy prosentandel. På samtlige andre eksamener er andelen 97 % eller høyere. Andelen bestått skiller seg heller ikke ut fra tidligere år. Blant gjentakstudenter er andelen bestått imidlertid mer varierende, med laveste andel på 71 % i JUR-3003, og høyeste på 100 % i JUR-1004. På flere eksamener er også andelen bestått blant gjentakstudenter noe lavere enn tidligere år. Forskjellen er særlig påtakelig ved enkelte av årets skoleeksamener. Dette må ses i sammenheng med at skoleeksamener de siste tre årene har blitt avholdt som hjemmeeksamener pga. Covid-19.

Når det gjelder eksamen i spesialfagene på 5. avdeling er det verdt å nevne at andelen studenter som møtte til eksamen i JUR-3613 Skatterett og JUR-3614 Arbeidsrett, som historisk sett er de to spesialfagene med flest oppmeldte studenter, er noe lavt på henholdsvis 71 % og 61 %. De siste fem årene har det gjennomgående vært et lavt og varierende oppmøte til disse eksamenene, hvor det har vært under 80 % samtlige år. Selv om dette mønsteret har vedvart over flere år, er det vanskelig å si hva som er årsaken og om det er en entydig grunn. Det kan skyldes at en del av de oppmeldte studentene er gjentakstudenter eller enkeltemnestudenter som enten vil eller har oppnådd grad uavhengig om de avlegger eksamen i JUR-3613 og/eller JUR-3614. En annen årsak kan være at en del av de oppmeldte studentene heller tar spesialfag ved UiO, UiB eller under utvekslingsopphold. En tredje mulige årsak er at enkelte av de oppmeldte studentene skriver stor masteroppgave på 60 studiepoeng og det er derfor ikke nødvendig å avlegge eksamen i spesialfag for å oppnå mastergraden på 300 studiepoeng.

For eksamen i emnene JUR-3052 og JUR-3053 som inngår i LL.M programmet var både oppmøtet og andelen bestått på 100 %. Samtlige NOMPEL studenter leverte også masteroppgaven i JUR-3920 våren 2023 og fikk denne bestått.

Karakterstatistikken for 1.-4. avdeling

For eksamen på 1. avdeling i emnet JUR-1003 er prosentandelen som fikk karakteren A (8 %) noe høyere og nærmere normalfordelingen enn tidligere år, mens prosentandelen som fikk karakteren B (18 %) er noe lavere enn normalfordelingen. Andelen som fikk karakteren C (40 %) er noe høy, men rundt samme nivå som tidligere år. Andelen med karakteren D (25 %) og E (9 %) er tett opp mot normalfordelingen. For emnet JUR-1004 er prosentandelen som fikk karakteren A (22 %) høy og karakteren D (12 %) lav. Resterende karakterer har en prosentandel tett opp mot normalfordelingen. Samlet sett forholder karakterfordelingen fra begge eksamenene på 1. avdeling seg godt til normalfordelingen, men med noe høy andel A og C og litt lav D, slik:

A: 15 % mot normalfordeling 10
B: 23 % mot normalfordeling 25
C: 36 % mot normalfordeling 30
D: 19 % mot normalfordeling 25
E: 8 % mot normalfordeling 10

For eksamen på 2. avdeling i emnet JUR-2012 er prosentandelen som fikk karakteren A (12 %) og B (34 %) betydelig høyere enn i årene 2020 og 2021, hvor muntlig eksamen ikke ble avholdt pga. Covid-19. Tilsvarende er andelen med karakteren D (17 %) og E (4 %) lav sammenlignet med årene uten muntlig eksamen. Årets karakterfordeling i JUR-2012 er lik fjorårets, og resultatene må ses i lys av at den justerende muntlige eksamen ble gjeninnført i 2022 etter å ha falt bort som en følge av vedtatte Covid-19 tilpasninger av eksamen i de to forutgående årene (som medførte at resultatet på den skriftlige hjemmeeksamen under pandemien alene var avgjørende for endelig karakter). I 2022 og 2023 var det henholdsvis 46 % og 59 % av kandidatene som gikk opp én karakter etter justerende muntlig eksamen, 49 % og 37 % av kandidatene stående på samme karakter, og 5 % av kandidatene gikk ned én karakter.

For eksamen i JUR-2013 er karakterfordelingen våren 2023 nær normalfordelingen, men med en noe høy C (39 %) og noe lav B (18 %). Andelen med karakteren A (7 %) er 2-4 prosentpoeng høyere enn i årene 2019-2021 og nærmere normalfordelingen på 10 % enn i de nevnte årene. Dette er en positiv utvikling, særlig i lys av at andelen A har vært lav i flere år og at dette har blitt problematisert i tidligere evalueringer. Samlet sett er fakultetet fornøyd med at karakterfordelingen på 2. avdeling forholder seg slik til normalfordelingen:

A: 10 % mot normalfordeling 10
B: 26 % mot normalfordeling 25
C: 36 % mot normalfordeling 30
D: 20 % mot normalfordeling 25
E: 8 % mot normalfordeling 10

For eksamen på 3. avdeling i emnet JUR-2502/JUR-2512 er det en betydelig overvekt av karakteren A (16 %) og B (33 %) i forhold til normalfordelingen, og tilsvarende en lav andel D (13 %) og E (3 %). Karakterfordelingen er samtidig nokså lik fjorårets prosentandel. I likhet med 2. avdeling må resultatene ses i lys av at den justerende muntlige eksamen på JUR-2502/2512 våren 2022 ble gjeninnført etter ikke å ha blitt avvirket under pandemien. I 2022 og 2023 var det henholdsvis 34 % og 41 % av kandidatene som gikk opp én karakter etter justerende muntlig eksamen, 61 % og 48 % av kandidatene stående på samme karakter, og 5 % og 11 % av kandidatene gikk ned én karakter.

For emnet JUR-2503/JUR-2513 er prosentandelen som fikk karakteren A (6 %) lav i forhold til normalfordelingen og har vært det over tid. Det samme gjelder i noe mindre grad karakteren B (17 %), mens karakteren D har ligget høyt sammenlignet med normalfordelingen og våren 2023 ligger den på 31 %. Andelen med karakteren C er 32 %. Det vil si at nesten 2/3 av studentene fikk enten C eller D, og det kan bety at mange studenter vippet mellom disse to karakterene på denne eksamen. Samlet sett er fakultetet fornøyd med at karakterfordelingen på 3. avdeling forholder seg slik til normalfordelingen:

A: 11 % mot normalfordeling 10
B: 25 % mot normalfordeling 25
C: 33 % mot normalfordeling 30
D: 22 % mot normalfordeling 25
E: 9 % mot normalfordeling 10

For eksamen på 4. avdeling i emnet JUR-3002 er andelen med karakteren A (6 %) betydelig lavere enn tidligere år. Dette skyldes delvis at det var en lavere andel studenter enn tidligere som fikk karakter B eller bedre på den skriftlige delen av arbeidet. Med andre ord var det færre studenter som hadde mulighet til å sitte igjen med karakteren A etter at endelig sensur var fastsatt på muntlig eksamen. Andelen med karakteren B (34 %) er betydelig høyere enn normalfordelingen og karakteren D (16 %) er betydelig lavere, men skiller seg likevel ikke merkbart ut fra tidligere år. Karakterfastsettelsen etter justerende muntlig viser at 46 % gikk opp én karakter, 43 % ble stående på samme karakter og 12 % gikk ned én karakter. Dette er i tråd med mønsteret vi ser fra tidligere år på denne eksamen og på andre avdelinger med samme eksamensform.

For emnet JUR-3003 er prosentandelen som fikk karakteren A (6 %) og B (16 %) betydelig lavere enn normalfordelingen og sammenlignet med tidligere år. Samtidig er prosentandelen som fikk karakteren D (30 %) og E (18 %) høyere enn normalfordelingen og sammenlignet med tidligere år. En mulig årsak til karakterfordelingen, hvor altså 4/5 av studentene fikk karakter C eller dårligere, er eksamensoppgavens vanskelighetsgrad, noe som vil bli behandlet nærmere under delen som omhandler eksamensavviklingen.

For emnet JUR-3004 er prosentandelen som fikk karakteren A (8 %) noe høyere og nærmere normalfordelingen enn tidligere år. Andelen som fikk karakteren B (18 %) er lavere enn normalfordelingen, men i samsvar med tidligere år. Prosentandelen for karakter C (33 %) og E (11 %) er lik normalfordelingen, mens karakter D (30 %) er noe høyere. I likhet med JUR-3003, men i litt mindre grad, er det overvekt av studenter som fikk karakteren C eller dårligere. Det kan dermed se ut som at skoleeksamenene på 4. avdeling avholdt våren 2023 har vært utfordrende for en stor del av studentene. Likevel forholder karakterfordelingen samlet sett på 4. avdeling seg nært normalfordelingen, slik:

A: 7 % mot normalfordeling 10
B: 23 % mot normalfordeling 25
C: 33 % mot normalfordeling 30
D: 26 % mot normalfordeling 25
E: 12 % mot normalfordeling 10

Det er gjennomgående slik at studentene gjør det bedre på eksamener hvor de får testet sine muntlige ferdigheter enn på skoleeksamener som inngår i 1.-4. avdeling. Andelen karakter A og B er signifikant høyere for denne typen eksamener. Det illustreres ved at en betydelig andel av studentene går opp én karakter etter at de har avlagt justerende muntlig eksamen. Dette blir også påtakelig når karakterfordelingen i JUR-2012, JUR-2502/2512 og JUR-3002 sammenliknes med resultatene i årene hvor justerende muntlig ikke ble avholdt pga. Covid-19. Ettersom siktemålet er at eksamensordningen samlet sett skal gi et bilde av studentenes kunnskaper, ferdigheter og generelle kompetanse på hver avdeling, er det positivt at statistikken for alle eksamenene samlet sett på hhv. 1. - 4. avdeling ligger nært opptil normalfordelingen.

Karakterstatistikken for 5. avdeling, LL.M og NOMPEL

Våren 2023 var det 104 studenter som leverte liten masteroppgave JUR-3902. Antallet innleverte masteroppgaver har de siste årene økt betraktelig og årets antall er hittil det høyeste. For emnet JUR-3902 forholder karakterfordelingen seg slik til normalfordelingen våren 2023:

A: 25 % mot normalfordeling 10
B: 37 % mot normalfordeling 25
C: 28 % mot normalfordeling 30
D: 10 % mot normalfordeling 25
E: 1 % mot normalfordeling 10

Våren 2023 var det 10 studenter som leverte stor masteroppgave JUR-3901 (våren 2022 var det 15 som leverte). I emnet JUR-3901 forholder karakterfordelingen seg slik til normalfordelingen våren 2023:

A: 40 % mot normalfordeling 10
B: 40 % mot normalfordeling 25
C: 10 % mot normalfordeling 30
D: 10 % mot normalfordeling 25
E: 0 % mot normalfordeling 10

Våren 2023 var det seks studenter som leverte stor masteroppgave på forskerlinjen JUR-3903. Fem studenter oppnådde karakteren A, og én student fikk karakteren B. I fjor fikk samtlige seks studenter karakteren A.

Generelt oppnår en høy andel av studentene karakterene A og B på masteroppgavene JUR-3902, JUR-3901 og JUR-3903, sammenlignet med normalfordelingen. Slik har det også det vært ved sensur av masteroppgaver over tid. Dette må imidlertid ses i lys av at studentene er kommet svært langt på studiet sitt når de skriver masteroppgavene og generelt har opparbeidet seg høy kunnskap, høye ferdigheter og generell kompetanse. I tillegg har de enten ett eller to semestre på å skrive masteroppgaven og dermed god tid på seg til å levere et faglig arbeid som holder høyt nivå. Samtidig er det sannsynlig at JUR-3901 og JUR-3903 fortrinnsvis velges av allerede faglig sterke studenter. Særlig gjelder dette skrivingen av masteroppgave på forskerlinjen som stiller krav om gode karakterer for at det gis opptak. At en høy andel av studentene oppnår karakterene A og B på masteroppgavene skiller seg ikke fra resultatene ved de juridiske fakultetene i Bergen og Oslo. Det må også tas med i betraktning at antallet innleverte masteroppgaver i JUR-3901 og JUR-3903 er forholdsvis lite, og at det kan ha store utslag i forhold til normalfordelingen. Det er likevel viktig at

karacterskalaen brukes til å skille mellom kandidatene, og at det arbeides kontinuerlig med å gjøre sensorene oppmerksomme på dette.

Ved eksamen i de fleste spesialfagene var det få oppmeldte studenter, og karakterfordelingen bærer preg av dette. Det var flest studenter som avla eksamen i JUR-3613 Skatterett (17 stk.) og JUR-3614 Arbeidsrett (20 stk.). Når det gjelder førstnevnte emne ser det ut til at et stort antall av studentene har prestert godt på eksamen. Karakterfordelingen viser at 25 % fikk karakteren A, 25 % fikk karakteren B og 31 % fikk karakteren C, noe som tilsvarer 4/5 av studentene. På eksamen i JUR-3614 ligger derimot karakterfordelingen nært normalfordelingen, men med en noe høy C (37 %) og en noe lav E (5 %).

For skriving av masteroppgave JUR-3920 på NOMPEL programmet våren 2023 var det overvekt av karakter C (42 %) eller bedre, men med en signifikant lavere andel A (16 %) og B (26 %) enn for sensur av masteroppgavene skrevet som del av masterprogrammet i rettsvitenskap. Det kan være flere grunner til dette, for eksempel at studentene studerer ved tre ulike institusjoner og kun har studert ved fakultetet et semester før de skriver masteroppgave. En annen grunn kan være at studentene på NOMPEL programmet er en mer sammensatt gruppe med ulike bakgrunner og nasjonaliteter.

Når det gjelder eksamensavviklingen på LL.M. programmet bemerkes det at justerende muntlig eksamen i JUR-3053 tilhørende LL.M.-programmet viser at rundt halvparten av studentene snakker seg opp én karakter og få studenter går ned én karakter. Dette samsvarer med erfaringene fra lignende eksamener på 2.-4. avdeling.

Eksamensavviklingen

Samlet sett er både studieadministrasjonen og avdelingslederne enige om at årets eksamensgjennomføring har vært vellykket. Til tider var arbeidstrykket høyt, og i deler av perioden var studieadministrasjonen underbemannet pga. permisjon. I tillegg er inntrykket at studentene stort sett har vært fornøyde med årets gjennomføring. Fakultetet er særlig fornøyd med at gjennomføringen av fysiske muntlig eksamener, hvor samtlige ble avholdt på campus for første gang siden våren 2019, gikk som planlagt og uten nevneverdige negative reaksjoner fra studentene. Fakultetet mottok imidlertid en del reaksjoner fra studentene på enkelte eksamener som vi tar på alvor og som gjennomgås nærmere i denne delen av rapporten.

Skoleeksamen i JUR-3004

Alle skoleeksamener ved UiT gjennomføres digitalt, hvor studenter får tilgang til eksamensoppgaven og skriver sin besvarelse i Wiseflow. I forkant av eksamensavviklingen våren 2023 bestemte fakultetet i dialog med eksamenstjenesten ved UiT at når oppgaveteksten for en skoleeksamen utgjør mer enn én A4-side, skal denne også deles ut i papir som tillegg til den digitale versjonen i Wiseflow. Fakultetet er ikke alene om å ha en slik ordning, og eksamenstjenesten har rutiner for utdeling av eksamensoppgaver i papirformat. Det har også fakultetet, ved at alle skoleeksamener før innføringen av Wiseflow ble utlevert til studentene i papir.

Under skoleeksamen i JUR-3004 på 4. avdeling våren 2023 ble det imidlertid delt ut en ufullstendig eksamensoppgave i papirformat til 19 studenter i eksamenslokalet. I JUR-3004 hadde en student fått innvilget tilrettelegging som innebar at deler av eksamensoppgaven skulle kortes ned. Ved en feil ble denne versjonen også delt ut til 19 andre studenter. Disse studentene hadde tilgang til riktig

versjon av eksamensoppgaven i Wiseflow, men ikke på papir. Feilen ble oppdaget kort tid etter utlevering av eksamen av eksamensvaktene, men pga. arbeidsinndelingen og kommunikasjonsvansker mellom fakultetet og eksamenstjenesten sentralt ved UiT, tok det noen timer før feilen ble rettet opp. Fakultetet opplevde innledningsvis situasjonen som uoversiktlig etter at feilen ble oppdaget, da det var uklart om hva som hadde skjedd, hvor mange studenter som var berørt osv.

På grunn av forstyrrelsen dette skapte i eksamenslokalet, bestemte fakultetet i samråd med eksamenstjenesten at alle kandidatene i JUR-3004 fikk en halvtime ekstra tid på eksamen. De som fikk utdelt feil oppgavetekst på papir fikk i tillegg én time ekstra tid, for å bøte på at de i starten av eksamen ikke fikk mulighet til å disponere eksamen i tråd med korrekt oppgavetekst. Selv om studentene hadde tilgang til riktig versjon av eksamensoppgaven i Wiseflow, må det kunne legges til grunn at studentene stoler på at riktig eksamensoppgave også er utdelt på papir og disponerer sin besvarelse ut fra denne.

Fakultetet tar selvkritikk for at flere studenter fikk utdelt ufullstendig eksamensoppgave på papir. Det er følgelig iverksatt nye og grundigere rutiner for å kvalitetssikre dette arbeidet fremover slik at noe liknende ikke skjer igjen. Samtidig anser fakultetet at situasjonen ble håndtert på en så god og forsvarlig måte som mulig etter at feilen ble oppdaget. I den forbindelse er det verdt å nevne at JSU støttet avgjørelsen om å gi samtlige studenter 30 minutter ekstra tid på eksamen. Det bemerkes også at eksamensvaktene håndterte situasjonen upåklagelig og samarbeidet godt med fakultetet for å løse situasjonen når den først hadde oppstått.

I tillegg oppstod også en annen feil ved gjennomføringen av eksamen i JUR-3004, hvor fire studenter ikke fikk logget inn i Lovdata Pro via Wiseflow. Feilkilden lå hos Lovdata og det tok rundt 1 ½ time før de fikk løst problemet. Eksamenstjenesten bestemte i samråd med fakultetet å innvilge de fire studentene ekstra tid tilsvarende tiden problemet vedvarte. Ettersom innloggingsproblemene var forårsaket av feil som UiT ikke råder over, og at UiT-sentralt har forvaltningsansvaret for Lovdata Pro for hele universitetet, forutsetter fakultetet at evaluering av feilen gjøres av Lovdata og eventuelt UiT-sentralt.

Skoleeksamen i JUR-3003

For gjennomføringen av skoleeksamen i JUR-3003 på 4. avdeling mottok fakultetet flere reaksjoner fra studentene på eksamensoppgaven som var gitt. Reaksjonene kom både fra enkeltpersoner og via tillitsvalgte på 4. avdeling. I den forbindelse besvarte fakultetet henvendelsene vi mottok fra enkeltstudenter fortløpende og arrangerte i tillegg møte med avdelingens tillitsvalgte. Fra fakultetet deltok avdelingsleder, prodekan for utdanning og en eksamensrådgiver fra studieadministrasjonen. I møtet fremla de tillitsvalgte hovedpunktene i de opplevelsene de selv satt med og som de hadde mottatt fra andre studenter. En del av reaksjonene var av en slik art og omfang at fakultetet har forholdt seg til dem og tatt dem til vurdering både under sensurperioden og i evalueringsprosessen i etterkant.

Oppsummert mener studentene at temaet til eksamensoppgaven mangler dekning i pensum, ikke ble behandlet tilstrekkelig i undervisningen og at temaet ikke var nevnt i seminarmateriellet. Eksamen i JUR-3003 omhandlet rettsområdet samerett, som i fagbeskrivelsen for 4. avdeling utgjør fem studiepoeng og har tydelig definerte læringsutbyttekrav. Kritikken av eksamensoppgaven må også ses i forbindelse med at de tillitsvalgte i et dialogmøte med avdelingsleder tidlig i vårsemesteret uttrykte fortvilelse over hvor lite utbytte studentene opplevde å få av forelesningene

i samerett. På et personlig nivå opplevde studentene det urettferdig i form av at de oppfattet det som avgjørende for å gjøre det godt på eksamen å ha finlest detaljer i et svært omfattende pensum. De forstod det dessuten som at det ikke var juridiske evner som var avgjørende for å gjøre det godt på denne eksamen, men historiske kunnskaper om jurisdiksjonen til grunnen i Karasjok.

Eksamensoppgaven i JUR-3003 og reaksjonene i etterkant av eksamen har vært gjenstand for diskusjon innad på fakultetet og vært sentral i evalueringen av eksamensavviklingen våren 2023. På den ene siden finner ikke fakultetet hold i kritikken om at temaet mangler dekning i pensum. Temaet i eksamensoppgaven i JUR-3003 dekkes primært av kapittel 14 «Rettskartleggingen i Finnmark» i *Finnmarksloven – en milepæl*, som er inntatt i kompendium for 4. avdeling. Fakultetet har gjennomgått innspilte forelesninger og seminarmateriell, og finner heller ikke grunnlag for å hevde at temaet er utilstrekkelig behandlet i undervisningen. Det bemerkes at studentene selv har et ansvar for å sette seg inn i læringsutbyttebeskrivelsen for avdelingen de skal ta eksamen i, holde kontroll på pensum og delta i undervisningen.

På den andre siden har fakultetet hatt interne diskusjoner om eksamensoppgavens faglige innhold og om den egner seg som en skoleeksamen. Nærmere bestemt har diskusjonene vært om oppgaven gir studentene i tilstrekkelig grad mulighet til å vise sine juridiske ferdigheter samt refleksjonsevne og kritisk analyse. Det konstateres at prosentandelen som fikk karakteren A (6 %) og B (16 %) er lavere enn normalfordelingen og sammenlignet med tidligere år, og at rundt 4/5 av studentene fikk karakter C eller dårligere. Karakterfordelingen må tolkes som at mange studenter opplevde eksamensoppgavens vanskelighetsgrad som stor. Det er imidlertid verdt å merke seg at karakterfordelingen i JUR-3003 er svært lik fordelingen i JUR-3004 på samme avdeling.

Samlet sett vurderer fakultetet eksamensoppgaven i JUR-3003 til å være i henhold til fagbeskrivelsen og pensum på 4. avdeling, men vil samtidig trekke lærdom av studentenes tilbakemeldinger og evalueringsprosessen for fastsettelsen av fremtidige eksamensoppgaver.

Muntlig eksamen og sensors identitet

I forbindelse med evalueringen av eksamensavviklingen våren 2022 ble det bestemt at fakultetet ikke vil publisere navn på sensorkommisjoner i Canvas eller på oppslag på dører o.l. til studentene som har gjennomført hjemmeksamen i forkant av etterfølgende muntlig prøve.¹ Det skyldes blant annet at sensorkommisjoner kan bli endret på kort varsel før gjennomføring av muntlig eksamen, eksempelvis som følge av sykdom. I så tilfelle har endring av sensorkommisjoner vært nødvendig for å kunne avvikle eksamensgjennomføringen på en kvalitetsmessig god måte og for at studentene får avlagt eksamen til planlagt tid. Avgjørelsen om ikke å publisere sensors identitet er ment å gi studentene arbeidsro i forbindelse med eksamen og for at eventuelle endringer i sensorkommisjonene ikke skal skape stress eller usikkerhet.

Fakultetet mottok imidlertid reaksjoner fra studenter om at sensors identitet ikke ble publisert i forkant av vårens muntlig eksamener. Studentene reagerte særlig på at fakultetet ikke hadde sørget for å tydelig informere om dette i forkant av eksamensperioden. Ettersom studentene er vant med å få vite sensorenes identitet før de møter til muntlig eksamen, mente de at endringen kom brått på. Det bemerkes at begge studentrepresentantene var til stede da Studieutvalget fikk fremlagt orientering om denne endringen i sitt møte, og at saksfremlegg og møteprotokoll er offentlig tilgjengelig i [møteportalen for styrer og utvalg ved UiT](#) samt fellesrommet i Canvas. Fakultetet vil

¹ Fremlagt for Studieutvalget i sak SU 50/22, møte 20. oktober 2022.

fortsette med denne ordningen til tross for reaksjonene, men tar likevel kritikken til etterretning og vil sørge for å informere bedre i forkant av senere eksamensperioder.

Om oppfølging

I tillegg til å trekke lærdom av årets eksamensavvikling og følge opp de punkter som nevnes gjennomgående i denne saken, vil fakultetet fra og med studieåret 2023/2024 gjennomføre evaluering av eksamensgjennomføring og sensur blant sensorkorpset, i form av å etterspørre innspill og tilbakemeldinger tilknyttet gjennomføring av sensur, kontakt med fakultet, sensormøter mv. Slik evaluering vil gjøres ved bruk av nettskjema som sendes til sensorene. Formålet er å formalisere kunnskapen om interne og eksterne sensorers tilbakemeldinger og styrke samarbeidet mellom fakultetet og sensorene.

Fusk

Under eksamensavviklingen våren 2023 ble én eksamensbesvarelse behandlet av fuskeutvalget. Det ble *ikke* funnet grunner til å sende saken videre til Seksjon for studieadministrasjonen (SSA) ved UiT. Antallet er betydelig lavere enn i 2022 (ni saker), 2021 (syv saker) og 2020 (17 saker). Antallet er også særlig lavt sammenlignet med studentmassen ved Det juridiske fakultet og antall innleverte eksamensbesvarelser. Det er vanskelig å forklare denne markante nedgangen, men en medvirkende årsak er trolig at skoleeksamener ble avholdt som normalt våren 2023, etter tre år med å bli avholdt som hjemmeeksamener pga. Covid-19. Det har dermed vært færre eksamener hvor studenter har kunne levert eksamensbesvarelser i strid med kravet til selvstendighet, eksempelvis som følge av ureglementert samarbeid eller utilstrekkelige kildehenvisninger.

Klagesaker

Fakultetet har mottatt 222 klager på sensur i år. Dette er betydelig færre enn i årene 2020 (382 stk.), 2021 (342 stk.) og 2022 (282 stk.). Det høyere antallet klager i de tre foregående årene skyldes omgjøringen av en rekke eksamensformer i forbindelse med Covid-19. Ved gjennomføring av eksamen disse årene har muntlig eksamen enten bortfalt eller blitt avholdt digitalt. Det var dermed en lavere «kostnad» for studentene å fremsette klage på sensur, også for gjennomført hjemmeeksamen med etterfølgende muntlig prøve. I tillegg leverte studentene en videobesvarelse på eksamen i JUR-1004 i disse årene, noe som gjorde at eksamen var etterprøvbart og dermed ble det åpnet for klageadgang. I år ble eksamen i JUR-1004 igjen avholdt som en muntlig prøve og dermed hadde ikke studentene klageadgang, jf. [forskrift om studier og eksamener ved UiT § 43 \(2\)](#).

Med årets klageantall virker det som at fakultetet er tilbake til nivået slik det var i årene forut Covid-19, altså 2019 (193 stk.), 2018 (235 stk.) og 2017 (182 stk.). Det er imidlertid slik at antall klager også påvirkes av hvor mange studenter som avlegger eksamen. I fakultetets klagestatistikk fremgår antall klager, men ikke andelen klager i forhold til hvor mange som har avlagt eksamen. Prosentandelen er viktig for å gi et bilde av utviklingen for klager på sensur sett over tid, og må derfor inkorporeres i statistikk materialet i neste eksamensevaluering.

Våren 2023 ble det for eksamen på 1. avdeling mottatt totalt 17 klager på sensur; på 2. avdeling 47 klager; på 3. avdeling 68 klager og på 4. avdeling 78 klager. I sammenligningen må det tas i betraktning at 4. avdeling har én eksamen mer enn de øvrige avdelingene. For omtrent halvparten av klagen (47 %) ble karakteren stående uendret etter klage. Andelen uendret etter klage har holdt seg stabilt de siste seks årene. Blant klagen som ledet til endring viser statistikken at 32 % ble

endret til gunst, mens 16 % av klagenes ledet til en dårligere karakter. Resterende 5 % av klagenes ble trukket før endelig klagesensur ble fastsatt. Det har de siste seks årene alltid være en høyere andel klager som resulterer i gunst enn ugunst, men forholdet mellom dem varierer noe fra år til år.

Fakultetet mottok én klage på formell feil. Studentens klage ble behandlet av Studieutvalget og ikke tatt til følge. Klagen er oversendt til Nemnda for studentsaker for endelig avgjørelse, men utfallet er ikke ennå kjent.

Det har i vår vært 13 tilfeller av vesentlig karakteravvik, mot 16 våren 2022 og 31 våren 2021. Det er derfor gledelig å konstatere at tendensen de siste tre år er fallende. De fleste knytter seg til klagebehandling av skoleeksamen (10 stk.). Det er flest tilfeller i forbindelse med sensur av eksamen på 4. avdeling, herunder fire tilfeller for eksamen i JUR-3003 og fire tilfeller for eksamen i JUR-3004. Når det gjelder sensur av eksamen på 1. avdeling var det ingen tilfeller; på 2. avdeling var det ett tilfelle i JUR-2012; på 3. avdeling var det ett tilfelle i JUR-2503/2513; på 5. avdeling var det ett tilfelle i JUR-3614; og det var to tilfeller ved klagesensur av masteroppgave, hvorav ett i JUR-3902 og ett i JUR-3903.

Fakultetet bruker store ressurser i forbindelse med klagebehandling og gjentak. Det er iverksatt tiltak bl.a. med nye eksamensordninger og vurderingsuttrykk som trer i kraft f.o.m. kull 2020. Erfaringer fra dette må følges opp. Fakultetet tar også sikte på å kartlegge bruken av klagesensorer og å styrke kvalitetssikringen av klagekommisjoner. I tillegg må tall for hvor mange gjentakstudenter som klager legges ved neste evaluering. Dette bruker å være med når eksamen evalueres, men i år var det falt ut.

Lene Emilie Øye
konstituert seksjonsleder
—

Jonas Hansen
rådgiver
—

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur